

MEME HASTALIKLARININ MULTİDİSİPLİNER YÖNETİMİ

Editör

Ferah TUNCEL

Mustafa BERKEŞOĞLU

© Copyright 2020

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN
978-625-7679-37-4

Yayın Koordinatörü
Yasin Dilmen

Kitap Adı
Meme Hastalıklarının Multidisipliner Yönetimi

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Editörler
Ferah TUNCEL
ORCID iD: 0000-0001-6506-9461
Mustafa BERKEŞOĞLU
ORCID iD: 0000-0002-5850-5592

Yayıncı Sertifika No
47518

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Bisac Code
MED067000

DOI
10.37609/akya.1071

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. *Akademisyen Kitabevi* ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. *Akademisyen Kitabevi* ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Önsöz

Günümüz klinik pratiğinde, meme hastalıkları ile ilişkili başvuruda bulunan çok sayıda hasta ile karşılaşmaktadır. İnvaziv ve non-invaziv meme kanserlerinin veya diğer meme hastalıklarının yönetiminde güncel kılavuzlara göre hasta yönetiminin doğru yapılabilmesi için kılavuzların yakın takibi ve multidisipliner yaklaşım gerekmektedir. Meme kanseri alanında; Genel Cerrahi, Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi, Radyoloji, Nükleer Tıp, Patoloji, Tıbbi Onkoloji, Radyasyon Onkolojisi, Anesteziyoloji Reanimasyon ve Algoloji, Kadın Hastalıkları ve Doğum, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon, Psikiyatri, Genetik, Farmakoloji gibi uzmanlık alanlarının hasta veya hastalık temelinde multidisipliner olarak çalışması modern tıbbi yaklaşımda zaruridir. Hastalığın tanısında kullanılan yeni tanı ve görüntüleme yöntemleri oldukça önemli olsa da günümüz hastalarının Hipokrat dönemindeki hastalardan daha şanssız olduğunu ifade eden ve hastaların doğru ve usulüne uygun muayene edilmesinin önemini vurgulayan kıymetli hocalarımızın uyarıları, tüm teknolojik ilerlemelere rağmen göz ardı edilmemelidir.

İnsan ömrünün uzaması ve yaşın artmasıyla birlikte kanser sıklığı, kansere bağlı ölüm oranları ve kanser veya tedavisi ile ilişkili diğer sorunların da görülme sıklığı artmaktadır. Dünya da her 6 ölümden biri ülkemizde ise her beş ölümden biri (%19,75) kanser nedeniyledir. 2016 yılı Türkiye verilerine göre; kadınlarda tüm yaş gruplarında görülen kanserlerin en sık nedeni (%24,8) meme kanseridir. 2018 kanser insidansı verilerine göre; meme kanseri 100.000'de 46 ile ilk 10 kanser türü arasında ülkemizde en sık görülen kanserdir. Maalesef kansere bağlı ölümlerde de meme kanseri öne çıkmaktadır. Türkiye Kanser İstatistikleri 2016 verilerine bakıldığında; kansere bağlı bildirilen 98.441 ölüm vakasının 11.097'sinin (%11,3) meme kanserine bağlı olduğu saptanmıştır.

Yapılan sağlık taramaları ve farkındalık oluşturmak için bilgilendirmeler sayesinde meme kanseri tanısı daha erken dönemde saptanabilmektedir. Buna rağmen Türkiye Sağlık Araştırmaları 2016 verilerine göre; bazı risk gruplarında etkinliği tartışılmakla beraber, 15 yaş ve üzeri kadınların %60,6'sı hiç 'kendi kendine meme muayenesi' yapmamış olduğunu belirtmektedir. Genç yaş grubu kadınlar tarama programında olmasa da 15 yaş ve üzeri kadınların %71,1'i ise kendilerine hiç mamografik inceleme yapılmadığını belirtmektedir. Tarama programlarının yaygınlaşması, meme kanseri farkındalığının artması ve tanı yöntemlerinde elde edilen gelişmelerin de katkısıyla, tetkik ve muayeneler sonucunda pek çok önemi tam olarak bilinmeyen patolojilerle de pratikte karşılaşmaktadır. Gereğinden fazla tanı ve tedavi uygulandığında 'overdiagnosis-overtreatment'; yeterince önemsenmediği durumlarda ise 'underdiagnosis-undertreatment' gibi durumlara neden olmamak için hastaların karar alma süreçlerine dahil edilmesi ve gelişmelerin yakın takibi daha önemli hale gelmektedir.

Meme hastalıklarının ve kanserinin tarama, tanı, tedavi, rekonstrüksiyon ve rehabilitasyon aşamalarını multidisipliner yaklaşım ile değerlendiren kitabımızın hazırlanmasına katkıda bulunan tüm yazarlara, baskıya hazırlayan Akademisyen Kitabevi çalışanlarına ve yoğun çalışma programımıza rağmen motivasyonumuzu hep yüksek tutan sevgili ailelerimize teşekkür ederiz.

Bu kitabı hazırlarken, hastalarımızın, öğrencilerimizin, en meraklı meslektaşlarımız olan asistanlarımızın ve meme hastalıkları konseyinde vaka yönetimi ile ilgili keyifli tartışmalara ışık tutan meslektaşlarımızın sorularını esas alarak yola çıktık. Vardığımız noktada ise, multidisipliner yaklaşım ile hazırlanan kitabımızın oldukça sık karşılaşılan meme hastalıkları ve meme kanseri ile ilgili bilgi edinmek isteyen tüm meslektaşlarımıza yararlı olmasını temenni ediyoruz.

Ferah Tuncel
Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
Patoloji Anabilim Dalı, Mersin

Mustafa Berkeşoğlu
Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Mersin

Yazarlar Listesi

Eda GÖKALP SATICI

Arş. Gör. Dr., Patoloji AD, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
ORCID iD: 0000-0002-3103-7856

Hamide SAYAR

Doç.Dr., Patoloji AD, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
ORCID iD: 0000-0002-8273-2605

Recep ÇAĞLAR

Uzm. Dr., Mersin Şehir Eğitim Araştırma Hastanesi,
Genel Cerrahi Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-0987-9202

Mustafa BERKEŞOĞLU

Dr.Öğr.Üyesi, Genel Cerrahi AD, Mersin Üniversitesi
Tıp Fakültesi
ORCID iD: 0000-0002-5850-5592

Nazan ERAS

Dr. Öğr. Üyesi, Tıbbi Genetik AD, Mersin Üniversitesi
Tıp Fakültesi
ORCID iD: 0000-0001-5475-1684

Gözde ARSLAN

Arş. Gör. Dr., Patoloji AD, Mersin Üniversitesi Tıp
Fakültesi
ORCID iD: 0000-0003-1244-0866

Ferah TUNCEL

Dr. Öğr. Üyesi, Patoloji AD, Mersin Üniversitesi Tıp
Fakültesi
ORCID iD: 0000-0001-6506-9461

Tuba KARA

Prof Dr., Patoloji AD, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
ORCID iD: 0000-0002-7338-213X

Derya ERDOĞAN

Arş. Gör. Dr., Patoloji AD, Mersin Üniversitesi Tıp
Fakültesi Patoloji AD
ORCID iD: 0000-0001-8753-7107

Rabia BOZDOĞAN ARPACI

Doç. Dr., Patoloji AD, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
ORCID iD: 0000-0002-1541-5108

Yeliz ARMAN KARAKAYA

Dr., Öğr. Üyesi, Patoloji AD, Pamukkale Üniversitesi
Tıp Fakültesi
ORCID iD: 0000-0002-6669-9972

Aslıhan ALPASLAN DUMAN

Dr. Öğr. Üyesi, TPatoloji AD, Giresun Üniversitesi Tıp
Fakültesi
ORCID iD: 0000-0002-3629-0906

Yüksel BALCI

Dr. Öğr. Üyesi, Radyoloji AD, Mersin Üniversitesi Tıp
Fakültesi
ORCID iD: 0000-0003-1758-9600

Kaan ESEN

Doç. Dr., Radyoloji AD, Mersin Üniversitesi Tıp
Fakültesi
ORCID iD: 0000-0002-8404-7484

Pınar Pelin ÖZCAN

Prof.Dr., Nükleer Tıp AD, Mersin Üniversitesi Tıp
Fakültesi, Hastanesi
ORCID iD: 0000-0003-0147-2678

Zehra Pınar KOÇ

Prof.Dr., Nükleer Tıp AD, Mersin Üniversitesi Tıp
Fakültesi, Hastanesi,
ORCID iD: 0000-0002-3274-5790

Zeynep Selcan SAĞLAM

Arş.Gör.Dr.,Nükleer Tıp AD, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi

ORCID iD: 0000-0001-5907-4731

Levent ÖZDEMİR

Dr. Öğr. Üyesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-7780-3202

Ahmet DAĞ

Prof.Dr., Genel Cerrahi AD, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-1120-3773

Süleyman ALTINKAYA

Uzm. Dr., Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Genel Cerrahi Kliniği

ORCID iD: 0000-0003-0147-2678

Kadir ESER

Uzm. Dr., Medikal Onkoloji, Mersin Şehir Hastanesi

ORCID iD: 0000-0001-8666-6177

A. Sencer YURTSEVER

Dr. Öğr. Üyesi, Tıbbi Farmakoloji AD, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-6690-119X

R. Nalan TİFTİK

Dr. Öğr. Üyesi, Tıbbi Farmakoloji AD, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi

ORCID iD: 0000-0001-7277-3369

Şükran ESKİCİ ÖZTEP

Uzm. Dr., Radyasyon Onkolojisi, Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

ORCID iD: 0000-0002-9776-8651

Eda Bengi YILMAZ

Dr. Öğr. Üyesi, Radyasyon Onkolojisi AD, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-5299-8672

Hüseyin DURUKAN

Dr.Öğr.Üyesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum AD, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi

ORCID iD: 0000-0001-5894-3421

Ezgi OKTAY

Arş.Gör.Dr., Kadın Hastalıkları ve Doğum AD, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-5359-125X

Pınar Müge SARIKAYA

Uzm. Dr., Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon

ORCID iD: 0000-0002-3683-2146

Seda TÜRKİLİ

Öğr. Gör. Dr. , Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi

ORCID iD:0000-0002-0079-060X

İçindekiler

1. Bölüm: Normal Meme Dokusu, Meme Anatomi ve Histolojisi.....	1
<i>Eda Gökalp SATICI</i> <i>Hamide SAYAR</i>	
2. Bölüm: Meme Gelişimi ve Konjenital Hastalıklara Klinik Yaklaşımlar	11
<i>Recep ÇAĞLAR</i>	
3. Bölüm: Meme Hastalıklarında Muayene ve Klinik Yaklaşım	21
<i>Mustafa BERKEŞOĞLU</i>	
4. Bölüm: Meme Kanseri Genetiğine Bakış	33
<i>Nazan ERAS</i>	
5. Bölüm: Reaktif, İnflamatuar Lezyonlar ve Benign Epitelyal Proliferasyonlar	45
<i>Gözde ARSLAN</i> <i>Ferah TUNCEL</i>	
6. Bölüm: Proliferatif ve Prekürsör Lezyonlar	65
<i>Tuba KARA</i> <i>Derya ERDOĞAN</i>	
7. Bölüm: Memenin Papiller Lezyonları	87
<i>Rabia BOZDOĞAN ARPACI</i>	
8. Bölüm: Malign Epitelyal Tümörler -I.....	103
<i>Ferah TUNCEL</i>	
9. Bölüm: Malign Epitelyal Tümörler -II.....	127
<i>Yeliz ARMAN KARAKAYA</i>	
10. Bölüm: Fibroepitelyal Tümörler	141
<i>Aslıhan ALPASLAN DUMAN</i>	
11. Bölüm: Memenin Mezenkimal Tümörleri	157
<i>Hamide SAYAR</i>	
12. Bölüm: Meme Kanserinde Radyolojik Görüntüleme ve BI-RADS	187
<i>Yüksel BALCI</i>	
13. Bölüm: Meme Lezyonlarında Radyoloji Rehberliğinde Gerçekleştirilen İşaretleme ve Biyopsi Yöntemleri	205
<i>Yüksel BALCI</i> <i>Kaan ESEN</i>	

14. Bölüm: Meme Karsinomunda Moleküler Görüntüleme ve Radyo-İşaretleme Prosedürleri.....	217
<i>Pınar Pelin ÖZCAN</i>	
<i>Zehra Pınar KOÇ</i>	
<i>Zeynep Selcan SAĞLAM</i>	
15. Bölüm: Meme Cerrahisinde Anestezi ve Postoperatif Ağrı Yönetimi	243
<i>Levent ÖZDEMİR</i>	
16. Bölüm: Meme Hastalıklarında Cerrahi Yöntemler	255
<i>Mustafa BERKEŞOĞLU</i>	
<i>Ahmet DAĞ</i>	
17. Bölüm: Meme Rekonstrüksiyonu: Temel Prensipler	271
<i>Süleyman ALTINKAYA</i>	
18. Bölüm: Meme Kanseri Tedavisi ve Tedavide Yeni Gelişmeler	281
<i>Kadir ESER</i>	
19. Bölüm: Kemoterapiye Dirençli Meme Kanseri Tedavisinde Yeni Ufuklara Doğru: Uzun Kodlamayan RNA'lar.....	301
<i>A. Sencer YURTSEVER</i>	
<i>R. Nalan TİFTİK</i>	
20. Bölüm: İnsitu Meme Kanserlerinde Radyasyon Tedavisi	311
<i>Şükran ESKİCİ ÖZTEP</i>	
21. Bölüm: İnvaziv Meme Kanserinde Radyasyon Tedavisi	317
<i>Eda Bengi YILMAZ</i>	
22. Bölüm: Gebelik ve Meme Kanseri	329
<i>Hüseyin DURUKAN</i>	
<i>Ezgi OKTAY</i>	
23. Bölüm: Meme Kanserinde Rehabilitasyon	339
<i>Pınar Müge SARIKAYA</i>	
24. Bölüm: Meme Kanseri ve Kadın Ruh Sağlığı	351
<i>Seda TÜRKİLİ</i>	